

3621 Sayılı Kıyı Kanunu'nda Değişiklik Öngören Kanun Tasarısı Taslağının Yasallık, Kamu Yararı ve Sürdürülebilirlik İlkeleri Açısından İrdelenmesi

Banu Öztürk KURTASLAN

Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü. Kampüs-Konya (bkurtaslan@selcuk.edu.tr)

S. Güven BİLSEL

Selçuk Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü. Kampüs-Konya (gbisel@selcuk.edu.tr)

Geliş Tarihi : 17.07.2007

ÖZET : Tarih öncesi dönemlerden itibaren suya yakın olmaları nedeniyle kıyılar, insan yerleşmeleri için cazip olmuşlardır. Zamanla, kıyılardaki alan kullanımları, artan talebe paralel olarak çeşitlenmiştir. Kıyılarına olan bu talep, kıt ve yenilenemeyen kaynaklar olarak kabul edilmelerinden dolayı onların “sürdürülebilir kullanımları”nın gerekliliğini gündeme getirmiştir. Bu özel sebepten dolayı, kamu yararı bağlamında, kıyı alanlarının yönetimi merkezi hükümetin sıkı kontrolindedir. Kıyısal alanlara ilişkin Türk yasal düzenlemelerine göre kıyı kelimesi, sadece denizleri değil; doğal ve yapay göller ve nehirler gibi her türlü su kütlelerini çevreleyen kara parçalarını ifade etmektedir. Kıyılar üzerinde baskı oluşturan bazı unsurlar; hızlı kentleşme, insanların rekreasyonel eğilimlerdeki değişimler, turizm, ulaşım ve hatta endüstri altyapısı gereksinimleridir. Kıyılarda alan kullanım kontrolü, bu tür istenmeyen ve beklenmeyen gelişimlere karşı kamu yararı açısından ele alındığında, kaçınılmaz olarak pek çok önlem dikkate alınacaktır. Türkiye’de ülkeyi çevreleyen deniz kıyılarının uzunluğu yaklaşık 8333 km.’dir. Bu miktara göl ve nehir kıyılarının uzunlukları da eklendiğinde ülkenin kıyıları açısından zenginliği daha iyi anlaşılacaktır. Ülkede kıyı alanlarının korunması ve geliştirilmesine ilişkin sorunlar ciddiyetle ele alınmalıdır. Genellikle problem, planların uygulanmasıyla ortaya çıkan elverişsiz alan kullanımları ile ilgilidir. Bu çalışmada konuya ilişkin makale ve fikir yazıları ile 2006 yılında Sayışta tarafından hazırlanmış ve kıyı kullanımının kullanılmasında ve denetimine ilişkin esasların belirlenmiş olduğu “Performans Denetimi Raporu” değerlendirilmiştir. Çalışmada Bayındırlık Bakanlığı’nın 2006 yılında hazırladığı ve güncel Kıyı Kanunu’na değişiklik getirmeyi öngören kanun tasarısı taslağı kıyıların korunması ve geliştirilmesi açısından irdelenmiştir. Bunun için öncelikle 3621 Sayılı güncel Kıyı Kanunu ile, bu kanunda değişiklik öngören kanun tasarısı taslağı ele alınmış, kanunda ve taslaktaki maddeler sırası ile izlenerek benzer ve farklı yönleri ortaya konulmuştur. Daha sonra içerik açısından farklılık gösteren maddeler yorumlanmıştır. Konunun daha anlaşılır olabilmesi için kıyı kavramı ve kıyı alanları ile ilişkili diğer konuların tümü dikkate alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kıyı, Kıyı Kanunu, 2006 Kıyı Kanunu Tasarısı Taslağı

The Investigation of Early Draft of Law That Projects Change on the Coast Law From The Points of Legality, Public Interest and Sustainability Principles

ABSTRACT : Since prehistoric times, coastal areas have been attractive places for human settlement for being near to the water. As time passed by, the land uses on the coasts have been varied in parallel with the increasing demand. This demand related to coastal areas, brings the necessity of their “sustainable use” on the agenda, as they are accepted as scarce and not renewable sources. For this particular reason, the management of coastal areas has to be under the strict control of the central government when the “public interest” principle is considered. According to the Turkish regulations about ‘coastal areas’, the word “coast” means not only the sea shores, but also the shores of all kinds of water masses such as natural and artificial lakes and wide rivers. Some conditions which cause pressure on the coastal areas are; rapid urbanization, changes on the recreational tendencies of people, the needs for tourism and communication infrastructure, and even industry. As far as land use control on the coastal areas against unwanted and unexpected developments from the point of view of social benefit is concerned, a series of necessary precautions have to be taken into consideration inevitably. In Turkey, the length of sea shores surrounding the country is about 8333 km. When the length of the coasts of lakes and rivers are added to this figure, the wealth of the country in this respect will be understood. Many problems have to be taken into consideration in terms of conservation and improvement of coastal areas in this country. Generally the problem is about inconvenient uses of land simply generated by putting the plans into practice. In this study, articles and essays which are related to this subject have been investigated. However, “Performance Inspection Report” prepared by Government Accounting Bureau and researched the subjects about planning and inspecting of coasts have been investigated. In the study, the early draft of the Act prepared by the Ministry of Public Works in 2006 and projects which aim to bring changes on the current “Coast Law” are discussed. For this, firstly the 3621 no current coast law and early draft of law which projects changes on this law have been taken up. After that, the items on the law and the early draft of law have been compared one by one and similar and different ways of them have been brought up. After that, the items which display difference have been interpreted. The discussion is done from the points of view of conservation and improvement of coasts. For being more understandable, the concept of coast and other related issues about coastal areas will be taken into consideration.

Key Words: Coastal area, Coast Law, 2006 early draft of the coastal act.

GİRİŞ

Tarihte insanoğlunun yerleşmek için ilk tercih ettiği alanlar su kaynağı yakınları olmuş, suyun insan yaşamı için vazgeçilmez önemi, tarih boyunca su kıyılarını cazip kılmıştır.

İlk uygarlıklardan günümüze su yolunun ulaşım-erişim amacıyla kullanılabilmesi kıyıların önemini daha da arttırmıştır. Günümüzde bile görece olarak ‘en ekonomik’ taşınım deniz yolu ile yapılandır.

Kentleşen insan toplulukları, “kıyının kullanımını kolaylaştıracak” yapılara öncelik verirken, bir yandan da, su kenarındaki kentlerini sudan gelecek olan her türlü tehlikeye karşı savunulabilir biçimde sağlamlaştırmışlardır.

İnsan yerleşmelerinin “kıyı” ile bu tür karşılıklı etkileşimi günümüzde de sürmektedir. Giderek denilebilir ki, kısıtlı-dar, çoğaltılamaz ve bir kez yanlış kullanılır ise, yenilenmesi hemen-hemen olanaksız bir kaynak olarak “kıyı” ya da daha kapsamlı bir anlatımla, “kıyı mekânı bütünü”, tüm kentsel ve çevresel kaynaklar arasında görece olarak değerlidir. Çünkü kıyı ekosistemleri deniz, akarsu ya da göl ekosistemleri ile kara ekosistemlerinin ara kesitinde yer alan özel ekosistemlerdir.

II. Dünya savaşı yıllarında, A. Hitler’in “*Deniz Aslanı*” harekâtı planlarında olası bir çıkarmaya karşı, W. Churchill’in anılarda yer eden “*Plajlarda savaşağız*” deyişi, sonraki barış dönemi planlarının dilinde, üzerinde yoğunlaşan aykırı kullanım istem ve baskılarına karşı “kıyıları savunmak için savaşım vermek gerektiği” görüşüne dönüşmüştür.

Dikkat edilirse, “kent mekânı üzerinde dolaşarak çökecek yer arayan yüzen-gezen kapital”in doğrudan ranta yönelik yatırımlar için en çok tercih ettiği alanlar “kıyı”lardır. “*Kıyının, belirli kişi ve topluluklara herhangi bir ayrıcalık tanımaksızın, toplumun her kesiminin eşitlikle yararlanmasına açık tutulması*” ilkesi ile; yine “*kıyının, devletin egemenlik ve kullanımında*” (*devletini hüküm ve tasarrufunda*) olan alanlardan, eski deyim ile *batapu (tapusuz) olmakla, özel mülkiyete konu edilemeyeceği*” kuralının benzer sorunlarla karşılaşan pek çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de yasal düzenlemelere alınmasının gerekçesinde, kıyı alanları üzerinde yoğunlaşan baskılarla bu tür farklı alan kullanım taleplerinin bulunduğu söylenmelidir.

Denizle barışık –denizci- denizle haşır-neşir olan ve olmayan toplumların denize ve kıyıya bakış açıları ve değerlendirmeleri arasında ne denli farklılık olursa olsun, bu farklı yaklaşımlar kıyının kendine özgü ekolojik dengeleri ile insan yaşamı ve mutluluğu açısından önemi; bunun yanı sıra üzerinde yoğunlaşan farklı kullanım talepleri nedeni ile oluşan ekonomik değerini değiştirmemektedir. Başka toplumların özlem duydukları “sıcak denizler” kapsamındaki ülkemiz kıyıları, sunduğu farklı coğrafi-morfolojik özellikler yanı sıra, Akdeniz iklim kuşağının armağanı olan bitki örtüsü ve geçmiş uygarlıkların kültür kalıtları ve birikimleriyle daha da değerlidir.

Kıyı ile İlgili Kavramlar

Kıyı;

-Denizlerin, doğal ve yapay göllerin, (geniş akarsuların kıyı çizgisi boyunca uzanan kara parçası”

dır (Keleş, 1998).

-“Denizin hemen yanındaki kara parçası”dır (*Coast: “the area of land that is next to the sea”*) (*Oxford English Dictionary*) (Atalay 2004);

Bu tanımlara göre kıyı, farklı coğrafi konum ve morfolojik özelliklerine göre su kenarında, plaj (*beach*), falez (*cliff*) ya da fiyord gibi farklı biçimlerde olabilir.

Yürürlükteki “Kıyı Kanunu” (3621 Sayılı Kıyı Kanunu, 1990) “kıyı”yı, “kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alan” olarak tanımlamaktadır. Bu anlatımda yer alan “kıyı çizgisi” ve “kıyı kenar çizgisi” kavramları ise, yine yürürlükteki kanunu tanımlaması ile:

“Kıyı çizgisi: Deniz tabii ve sunî göl ile akarsularda taşkın durumları dışında suyun karaya değdiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgi”dir.

Bu anlatıma göre “kıyı çizgisi (*coastal-line*)” ya da eskilerin deyişi ile “leb-i derya (denizin dudağı)”, “Suyun karaya erişip onu yaladığı günün farklı saatleri, farklı mevsimler, ayın evreleri ve atmosferik olaylara göre sürekli değişebilen bir doğal çizgi”dir.

Kıyı kenar çizgisi ise, (yine ilgili kanunun tanımlamasıyla),

Kıyı kenar çizgisi: “Deniz, tabii ve sunî göl ve akarsularda kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, taşlık, sazlık, bataklık ve benzeri alanların doğal sınırı”dır (Kıyı Kanunu, 1990).

Kıyının bütünleyici parçası (mütemmim cüz-ü) olarak algılanan “kıyı kuşağı” eski deyim ile “sahil şeridi” (*shore line*) ise, “Kıyı çizgisi boyunca uzanan, bu çizgiden sonra da varlığını sürdüren kıyı devinimlerinin oluşturduğu kumluk-çakıllık-sazlık-kayalık-taşlık alanlar” olup, “devletin egemenlik ve kullanımındaki, toplumun yararlanmasına açık alan”dır (Keleş, 1998).

1992 yılında üzerinde yapılan değişiklikten sonra yürürlükteki kanunda bu alan, “kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 m genişliğindeki alan” olarak tanımlanmaktadır.

Yürürlükteki kanundaki kıyı tanımından da anlaşılacağı üzere, kıyı kavramı sadece denizlere ilişkin değil, göl ve akarsuları da içeren her türlü su alanına ilişkin bir kavramdır. Dolayısıyla kıyıya ilişkin tüm tanımlarda akarsu ve göllere de referans verilmelidir.

Keleş ve Hamamcı (2002)’ya göre kıyı, çevreyi oluşturan fiziki ve biyolojik öğelerin tümünü meydana getiren bir yerdir. Rekreasyonel, ekonomik (ve endüstriyel), turistik vb. olmak üzere pek çok farklı etkinliğin gerçekleştirildiği kıyı, aynı zamanda dış etkenlerden kolayca etkilenebilen duyarlı bir ekolojik yapıya da sahiptir. Kıyı alanları; deniz, göl, akarsu, toprak, orman ekosistemleri ile bunların etkileşimleri ile biyolojik çeşitliliğin görüldüğü değerli alanlardır. Bu açıdan, kıyılarda söz konusu

doğal kaynaklarla birlikte, kültürel kaynakların da gözetildiği koruma ve planlama yaklaşımları gerçekleştirilmelidir. Başka bir deyişle kıyı, sadece ekonomik değer arz eden bir yapı olarak değil, toplumun sosyo-kültürel değerlerini de oluşturan bir çevre ögesi olarak ele alınmalıdır. Aşağıdaki görüş de bu düşünceyi destekler niteliktedir:

“Sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı doğrultusunda, insan sağlığını ve doğal dengeyi koruyarak sürekli bir ekonomik kalkınmaya olanak tanıyacak şekilde doğal kaynakların yönetimini sağlamak ve gelecek kuşaklara insana yakışır bir doğal, fiziki ve sosyal çevre bırakmak temel stratejidir” (Keleş ve Hamamcı 2002).

BULGULAR VE TARTIŞMA **Türkiye’de Kıyıya İlişkin Yasal** **Düzenlemelerin Geçmişi**

“Türk hukuk sisteminde, kıyının ilk yasal tanımı ve korunması ilkesi 1926 yılında kabul edilen 743 sayılı Medeni Kanun’da (Yurttaşlık Kanunu) yer almıştır (TC. Sayıştay Başkanlığı, 2006). Giderek, ancak 1970 tarihli bir Bakanlar Kurulu Kararında (7/52 s.) “deniz ve göl kıyılarındaki kamuya ait arazi ve arsaların satılması, tahsis edilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı tesis edilerek gerçek ve tüzel kişilere devredilmesi yasaklanmaktadır.”

1972 yılında, 6785 sayılı İmar Kanunu’na (1958) çıkartılan 1605 sayılı kanun ile yapılan eklerden, ek Madde (7) kapsamında, kıyı’ya ilişkin izleyen yasal dayanaklara temel oluşturacak bir yasal çerçeve oluşturulabilmiştir.

Bu bağlamda, “Deniz, göl ve nehir kenarlarının 10 m’den az olmamak üzere ilgili bakanlıkça (İmar ve İskan Bakanlığı) tespit edilecek mesafe dahilinde, hususi şahıslarca (özel kişilerce) umumun istifadesine (toplumun yararlanmasına) ayrılmayan bina inşa edilemez, mevcutlara ilave yapılamaz” hükmü getirilmiş; yörenin özelliklerine göre (kıyı mekânının) alan büyüklüğünün belirlenmesi ilgili Bakanlık’a, onaylanması Bakanlar Kurulu’na bırakılmıştır. Bu alanların planlarının öncelikle ele alınması ayrıca hükme bağlanmıştır.

İmar Kanunu’na 1972 yılında getirilen ek maddelerin uygulamaya konulması için çıkartılan ‘Ek 7-8 Yönetmeliği’nde ise, ‘kıyı’ ve ‘kıyı çizgisi’ kavramları, sonraki düzenlemelere de yansıtacağı gibi ilk kez tanımlanmış; ayrıntıda, “kıyılarda, kıyıyı değiştirecek biçimde kazı ve dolgu yapılamayacağı” hükümleri getirilmiştir. “Toplumun yararlanmasına ayrılan yapı” tanımı da bu düzenlemede ilk kez getirilmiş, ancak, “konut dokunulmazlığı olmayan turizm yerleşme alanları” toplumun yararlanmasına açık alanlardan sayılabilmıştır. Burada önemle üzerinde durulması gereken olay, bu düzenleme ile ilk kez, deniz, göl ve nehirler ‘devletin hüküm ve tasarrufu altında’ buldukları için, bunların

“mütemmim cüz-ü” (tamamlayıcı parçası) olan kıyıların da, bir ayrıcalık ve tekel söz konusu olmaksızın, herkesin ücret ödemeksizin, mutlak olarak eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık alanlar olduğu hükmünün getirilmiş olmasıdır. Sonradan 1982 Anayasası ile anayasal güvenceye kavuşan bu hükümle, kıyıların, “devletin hüküm ve tasarrufu altında” olan alanlardan olduğu tartışmasız kabul edilmiş olmaktadır.

Burada, mülkiyet ve yapılanmayı düzenleyen tüm yasal düzenlemelerin üzerinde ve bunlarla çelişkili davranışlar getirilemeyecek olan bu hükme göre, “Kıyılar doğrudan devletin egemenlik ve kullanımında olan alanlardan olup, tapulama dışındadır; bu niteliği ile özel mülkiyete -hazinenin özel mülkiyetine bile- konu edilemez”. Böylece, Türkiye’de 1982 Anayasası ile doğrudan doğruya kıyılara ilişkin bir düzenleme getirilmiş olmaktadır.

’82 Anayasa’sı ile öngörülen özgün “Kıyı Kanunu”nun çıkarılması ancak 1984 yılında 3086 Sayılı Kıyı Kanunu ile gerçekleştirilmiştir. 1960’lı yılların sonlarına dek yasal boşluklardan yararlanılma yoluyla oluşan “kıyı yağması”* ve kıyıların kuralısızca kullanımının süregelmesine bir çözüm getirme amacıyla, 70’li yıllarda başlatılan düzenlemeler böylece bir çerçeve kanun ile bütünleştirilmek istenmiştir. 1982 Anayasası’nda kıyılara ilişkin hükümlerin varlığı da bu düzenleme için zorlayıcı olmuştur.

Farklı kanunlar ve yasal metinlerden alıntılarla parça parça düzenlenen 3086 Sayılı Kıyı Kanunu sadece bir buçuk yıl yürürlükte kalmış ve Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmiştir. Kanunun kendi iç çelişkileri yanı sıra özellikle “Bakanlar Kurulu’nca onaylanan plan kararlarıyla özel yapılanmalara olanak tanınmış olması” “Anayasa ile aykırılık” nedeni ile iptal edilmesine neden olmuştur. Oluşan yasal boşluğu doldurmak üzere çıkarılan 3621 Sayılı Kıyı Kanunu ise dört yıl sonra kabul edilmiş ve 1990 yılında yürürlüğe girebilmiştir. Dört yıllık yasal boşluktan sonra yapılan yasal düzenleme de pek başarılı olamamış, bu düzenleme de 1992 tarih ve 3830 Sayılı Kanun ile bazı maddeleri değiştirilmiştir. Anılan süreç sonucunda bugünkü yasal duruma ulaşılmıştır (Cankurt, 2002). Fakat bu yasal duruma ulaşana dek, özellikle 1980’lerden başlayarak turizm sektörüne verilen teşvikler büyük kitle turizmi yatırımlarında büyük bir artış yaratmış, kıyı habitatları (deniz kaplumbağaları üreme alanları, Akdeniz foku yaşam alanları gibi), kumullar, lagünler, kıyı ormanları ve verimli tarım alanları geri dönüşümsüz olarak tahrip edilmiştir (Barış, 2006).

Bunun gibi, 1990 yılı Kıyı Kanunu’nun 4. maddesinde sahil şeridi köylerde 10 m, imar planı yapılacak alanlarda ise 20 m olarak belirlenmiş iken, 1992 Kıyı Kanunu ile bu uzaklık 100 m’ye çıkarılmış olsa bile, sahil şeridinde bu tarihe kadar olan

* Kıyı yağması [sahil yağması] [Fr. Pillage des rivages] : Deniz, göl ve akarsu kıyılarında özel iyelikte olan yapılar yaparak, bu doğal kaynaklardan geniş toplulukların bir karşılık ödemeksizin yararlanma (Keleş, 1998).

yapılaşmalar güncel mevzuata aykırı ve “kazanılmış hak” olarak kalmıştır (Cankurt, 2002).

Yürürlükteki Yasal Çerçeve - 3621 Sayılı Kıyı Kanunu (1990+1992)

Yürürlükteki ‘Kıyı Kanunu’nun genel ilkelerine geçmeden önce Anayasa’da kıyılara ilişkin düzenlemeye göz atmakta yarar vardır. T.C. Anayasası’nın 43. maddesine göre, “*Kıyılar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Deniz, göl ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir. Kıyılarla sahil şeritlerinin kullanım amaçlarına göre derinliği ve kişilerin bu yerlerden yararlanma imkân ve şartları kanunla düzenlenir.*” Bu hüküm ile kıyıların korunması ve kullanımı anayasal güvenceye bağlanmıştır.

3621 Sayılı Kıyı Kanunu’nun 1992 yılında üzerinde yapılan değişikliklerden sonra, kıyı ve sahil şeridinden yararlanma biçimini belirleyen hükümler şöyledir:

Kıyılar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır;

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyıda ve sahil şeritlerinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Kıyı kenar çizgisinin tespit edilmediği bölgelerde talep vukuunda talep tarihini takip eden üç ay içinde kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Ek: (1/7/1992 – 3830/2 md.) : Sahil şeritlerinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 m yaklaşabilir.

Ek: (1/7/1992 – 3830/2 md.) : Yaklaşma mesafesi ve kıyı kenar çizgisi arasında kalan alanlar, ancak yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçla kullanılmak üzere düzenlenebilir.

Ek: (1/7/1992 – 3830/2 md.) : Sahil şeritlerinin derinliği 4. maddede belirtilen mesafeden az olmamak üzere, sahil şeridinde ve sahil şeridi gerisindeki kullanımlar ve doğal eşikler de dikkate alınarak belirlenir.

Ek: (1/7/1992 – 3830/2 md.) : Taşıt yolları sahil şeridinin kara yönünde yapı yaklaşma sınırı gerisinde

kalan alanda düzenlenebilir.

Ek: (1/7/1992 – 3830/2 md.) : Sahil şeridinde yapılacak yapıların kullanım amacına bağlı olarak yapım koşulları yönetmelikte belirlenir (3621 Sayılı Kıyı Kanunu 1990+1992).

Kıyı Kanunu Tasarısı Taslağının Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde yürürlükteki Kıyı Kanunu’nda değişiklik öngören kanun tasarısı taslağı yenilenen biçimi ile farklı başlıklar altında ele alınacak ve irdelenecektir.

• Kanunun Amacı

Yürürlükteki kanunun amaç maddesinde sahil şeritlerinin kıyının devamı niteliğinde olduğu belirtilmiştir. Kanun tasarısı taslağında ise bu ifade cümleden çıkarılmıştır. Yine, “kamu yararı” ifadesi değiştirilerek “kamu yararı doğrultusunda” gibi dolaylı bir ifade kullanılmıştır. Sahil şeridinin kıyının devamı niteliğinde olduğu ifadesinin kaldırılması, taslakta sahil şeritlerinin herhangi bir toprak parçası olarak değerlendirildiği düşüncesini uyandırmaktadır.

• Sahil şeridi genişliği

Kıyılara ilişkin mevcut yasal düzenlemenin “tanımlar” kısmını içeren 4. maddesinde sahil şeridi “kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde yatay olarak en az 100 m genişliğindeki alan”ı ifade etmektedir. Taslakta ise sahil şeridi kavramının tanımında deniz tabii ve suni göl ifadelerine yer verilmiş fakat kıyı tanımında yer alan “akarsu” ifadesine yer verilmemiştir. Bununla birlikte kullanım amaçlarına göre kırsal ve kentsel yerleşmelerin yerleşik alanlarında “en az 50 m” genişliğindeki alanın sahil şeridi olarak kabul edilebileceği ifade edilmiştir. Taslağın kabulü halinde 100 m’lik sahil şeridinde daha önce inşa edilmiş olan yapılar meşrulaştırılmış olacaktır. Kıyılarda meşru olmayan ve süregelen yapılaşmalarda da aynı durum söz konusudur. Ülkemizde bu yapılaşmaların örneklerine sıkça rastlamak mümkündür. Örneğin Bodrum-Torba’da Muğla Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünce yapılan incelemede doğal sit alanında kalan “Zeytinkahve” adasında, metal ayaklar üzerine ahşap kaplamalı iskele, güneşlenme platformları ve anakara ile adayı birleştirmek amacıyla bağlantı yapıldığı tespit edilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Bodrum’da içinde yapılaşma olan bir kıyı ve sahil şeridi (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006).

Anayasa Mahkemesi’nin 1990 tarihli Kıyı Kanunu’nda yer alan ve sahil şeritleri için 50 metre’yi öngören maddeyi iptali ile izleyen süreçte 1992 tarihli ve 3830 Sayılı Kanun’la sahil şeritlerinin 100 m’ye çıkarılması durumu ile çelişmekte, taslak hazırlayıcıları tarafından Anayasa Mahkemesi kararının da dikkate alınmadığını göstermektedir (Geray, 2006 ve Demirel, 2006).

- Taslakta yer alan yeni tanımlar

Kanun tasarısı taslağının 3. maddesine ilave tanımlar getirilmiştir. Bu tanımlar “su alanı”, “yatırımcı”, fizibilite raporu”* ve “Bakanlık” tır.

“Su alanı” kavramı kıyı çizgisinden itibaren deniz yönünde olan suyu tabanı ile birlikte ifade etmektedir. Ayrıca su alanı kavramı “bu kanun” (taslak) kapsamında yapılacak yapı ve tesislere ilişkin olmak üzere tanımlanmıştır denilebilir. Gerçekte, bu kavrama ilişkin anlatımda bir netlik de bulunmamaktadır. Sözü edilen yapı ve tesislere araştırmanın ilerleyen bölümlerinde yer verilecektir. Bu aşamada kıyıda ve sahil şeridinde yapılacak olan yapı ve tesislerin daha geniş bir alana yayılabilmesi için bu kavrama yer verilmiş olduğu; söz konusu yapı ve tesisler için daha geniş bir zemin oluşturulmak istendiği söylenebilir.

Taslağa eklenen “yatırımcı” ifadesi ile , “bu kanuna konu olan kullanımları yapan veya yaptıran tüm kamu veya özel tüm kurum, kuruluş ve gerçek kişiler” anlatılmak istenmektedir. Yatırımcı tanımı “kıyılarda yatırım yapılmasını teşvik eden ve bu yatırımların büyük boyutlu olmasını öngören bir anlayışı çağrıştırmaktadır” (Madran, 2006).

* Fizibilite raporu: Yatırımcı tarafından kıyı, dolgu ve su alanında yapılacak yapı ve tesisler ile ilgili, yatırımın gerekçesi, maliyeti ve finansmanı, kapasitesi, konumu ve öneri vaziyet planı, tesisin ülke ve bölge ekonomisine ve istihdama katkısını, yatırımın tamamlanma sürecini, iş akış planını ve teknik açıklamaları içeren rapor (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006).

Taslağın ilerleyen bölümlerinde ise, (örneğin, fizibilite raporu, 7. ve 11. maddeler) yatırımcının kıyı, dolgu ve su alanında yapacağı işlere ve imar planı teklifine referans verilmiştir. Buna göre yatırımcı, kendi hazırladığı imar planı doğrultusunda örneğin kıyı ve su alanlarında doldurma yolu ile arazi elde edebilecektir. Teklif edilen bu madde Anayasa’nın “kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu” ve dolayısıyla hiç bir şekilde özel mülkiyete konu olamayacağı ilkesini hiçe saymaktadır. Zaten taslağın 4. maddesinde de kıyı ve su alanlarının devletin hüküm ve tasarrufunda olduğu, özel mülkiyete konu edilemeyeceği belirtilmiştir. Bu durumda taslak kendi kendisiyle çelişen bir durum oluşturmaktadır (3621 Sayılı Kıyı Kanunu). Bu madde ile eğer özel mülkiyet konusu edilmişse bunlarla ilgili tapu iptal davası açılması gereken kıyı alanları özel mülkiyete konu edilmektedir. Devletin kıyı alanlarındaki tasarruf yetkisi yatırımcıya bırakılmış olmakta, kıyıları sadece ekonomik bir değer olarak ele alınmaktadır (Barış, 2006) (ŞPO, 2007)

Yine, yeni Kanun tasarısı taslağının 3. maddede yer alan “fizibilite raporu” ise, kredi ya da finans kuruluşlarının arayacağı nitelikte bir belge olduğundan, kıyıya ilişkin bir işletmecilik ve rant düşüncesi oluşturacağından kanunda yer almamalıdır (Geray, 2006).

- Kanunun II. Bölümünün başlığındaki değişiklik

Kanunun II. Bölümünün başlığında yer alan “yapılanma” sözcüğü “yapılaşma” olarak

değiştirilmiştir. Bu da kıyı alanlarındaki olası bir yapılaşmaya referans vermektedir.

• Kanunun 6. maddesinin başlığındaki değişiklik “Kıyının Korunması, Yapı Yasağı ve Kıyıda Yapılacak Yapılar” şeklinde olan bölüm başlığı “Kıyının Korunması, Yapı Yasağı, Kıyıda, Dolgu Alanı ve Su Alanında Planlama ve Yapılaşma” olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklikte kıyıda yapılacak olan yapılar dolgu ve su alanına da yapılabilecektir. Bu da korunması gereken kıyıları için tehlikeli bir durumdur, çünkü bu başlık altında söz konusu etkinlikler çoğaltılmış, kıyıda olmaması gereken bir “yapılaşma” öngörülmüştür:

• Kıyı, dolgu alanı ve su alanında yapılaşma

Taslağın 7. maddesinde kıyı, dolgu ve su alanında yapılacak etkinliklere karayolu, demiryolu, hava alanı, terminal, gar, açık otopark, fuar ve rekreasyon alanları gibi kullanımlar eklenmiştir. Bu etkinlikler “yatırımcı” tarafından yapılacak olan imar planı kararları ile gerçekleştirilecektir. Kıyıya ve dolayısıyla kıyının morfolojik yapısı ve biyolojik çeşitliliğine zarar verecek, doğal yapıyı değiştirecek olan bu kullanımlar, görsel yönden de olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Yukarıda sözü edilen etkinlikler yürürlükteki Kıyı Kanunu'nun genel ilkelerine de [(Ek: (1/7/1992 – 3830/2 md.) : Yaklaşma mesafesi ve kıyı kenar çizgisi arasında kalan alanlar, ancak yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçla kullanılmak üzere düzenlenebilir. Taşıt yolları, sahil şeridinin kara yönünde yapı yaklaşma sınırı gerisinde kalan alanda düzenlenebilir] uymamaktadır. Zaten kanunun genel esaslarını oluşturan ve 1992 yılında ilave edilen ek maddelere, öneri kullanımlar ile çelişeceğinden taslakta yer verilmemiştir.

7. maddede yer alan söz konusu kullanımların Anayasal bir gereklilik olarak “kamu yararı” ilkesi ile ne derece bağdaştığı tartışmalıdır. Ayrıca tasarıda farklı bölümlerde yer verilen dolgu alanlarının oluşturulması konusuna kısıtlamalar getirilmediği takdirde ekolojik sorunlar ve kritik yerleşim alanlarına yeni yükler oluşacak, dolgu alanları yerleşme sakinlerini denizden koparacaktır (Madran, 2006). Doğu Karadeniz kıyılarında, kıyıya paralel yerleşmeler dizisinin önünden geçirilerek, yerleşmelerle denizin alışlagelmiş ilişkilerini koparan ve yapılan dolgularla kıyının tüm ilginç doğal özelliklerini bozan Karadeniz kıyı yolu bu konuda örneklenebilir. Konu ile ilgili araştırma yapan uzmanlar, bu durumun zengin ekosistemlerin bulunduğu bazı bölgelerde ekolojik yapıya zarar verdiğini, bölgede turizm ve balıkçılık alanlarını da olumsuz etkilediğini, kıyı kullanımının engellendiğini belirtmektedirler. Plansız, izinsiz ve gerekli araştırmaları tamamlanmadan yapılan dolgular yalnızca kıyıya zarar vermekle kalmamakta, depremlerde de en fazla zarar gören alanlar arasında

yer almaktadır. Örneğin 1999 İzmit depreminde, Değirmendere’de 100 m genişliğindeki dolgu, üzerindeki yol, park ve beş katlı binayla birlikte denize kaymıştır (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006).

Kaş ve Bodrum gibi sahilin dar veya kayalık olduğu bölgelerde ise hemen her tesis ve sitenin yaptığı izinsiz dolgu veya iskeleler de kıyıya zarar vermektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Kaş'ta izinsiz dolgular (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006).

T.C. Sayıştay Başkanlığı'nın Temmuz 2006'da “Kıyıların Kullanımının Planlanması ve Denetimi” adı altında hazırladığı performans denetimi raporuna göre,

Bu maddede yapılması önerilen değişiklikte sadece kıyıları değil su alanları ile dolgular üzerinde de çok geniş kullanımlara izin verilmektedir. Kullanımların çeşitlendirilmesi durumu, “yasal düzenlemelerin, kıyı alanlarının iyi kullanımına değil, yalnızca kullanımına ve gelir elde edilmesi konusuna odaklanması” yaklaşımının sürdüğünü, kıyı alanlarında koruma-kullanma dengesinin sağlanmasına yönelik bir irade ve politikanın olmadığını, sadece daha fazla ve daha geniş kullanım imkânlarının oluşturulmasına yönelik amaçlarla düzenleme yapıldığını göstermektedir (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006).

• Sit Alanları

Türkiye kıyılarında sayısal ve alansal olarak göz ardı edilemeyecek kadar çok sayıda sit alanı (kentsel, doğal ve arkeolojik) bulunmaktadır. Taslağın 7. maddesinin (e) bendinde kıyıda ve sahil şeridinde kalmış olan tescilli yapıların korunacağı, bunlarla ilgili yapılaşma şartlarının (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun da görüşü alınarak) imar planı ile belirleneceği belirtilmiştir. Burada koruma kurullarınca onaylanmış koruma amaçlı imar planlarına bir gönderme yapılmamıştır. “Tasarının koruma mevzuatı ile olan ilişkileri “sit”lerin lehine olmak üzere düzenlenmelidir” (Madran,

2006).

- İmar planlarının onaylanması

Taslakta yine 7. maddenin (e) bendinde bu kanun kapsamındaki alanların korunması, kullanımı ve yapılmasına ilişkin her tür ve ölçekteki imar planlarının “Bakanlıkça” onaylanacağı belirtilmiştir. Bu madde ile plan yaptırma ve onama yetkisi tamamen merkezi hükümete bırakılmış; belediyelerin yerel ölçekteki yetkileri devre dışı bırakılmış olmaktadır (TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi, 2006).

- Yatırımcı ve imar planı teklifi

Taslağın 7. maddesinde kıyı, dolgu ve su alanına ilişkin imar planı teklifinin fizibilite raporu ile birlikte yatırımcı tarafından hazırlanacağı belirtilmiştir. Böylece daha önce de belirtildiği gibi devletin kıyı alanlarındaki tasarruf yetkisi yatırımcının istem ve yönlendirmesine açık bırakılmış olmaktadır.

Ayrıca bu maddede doldurma ve kurutma yoluyla elde edilen arazilerin devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu, özel mülkiyet konusu olamayacağı ifadeleri de kaldırılmıştır. Bununla birlikte; taslakta söz konusu alanlar üzerindeki kullanımlar çeşitlendirildiği için Kıyı Kanunu’nun 7. maddesinde belirtilen ve yer verilebilecek olan kullanımlara (yol, açık otopark, yeşil alan ve çocuk bahçeleri gibi) referans verilmemiştir.

Burada sözü edilmesi gereken önemli bir konu da, yürürlükteki kanun üzerinde 2005 yılında yapılan eklentilerdir. Bu kapsamda, “...ülke tanıtımı ve imajını üst seviyeye çıkaracak turizm amaçlı tesisler, alış-veriş merkezleri, bankalar, konaklama ve ofis hizmetleri” nin kıyılarda yer alabilmeleri yanı sıra, yine aynı ek madde kapsamında, “özelleştirme kapsamına alınan sahil şeridi belirlenen ve belirlenecek olan alanlar ile kıyı ve dolgu alanlarında yapılacak yat ve kurvaziyer limanlarının ihtiyacı olan yönetim birimleri, destek birimleri, bakım ve onarım birimleri, teknik ve sosyal altyapı ve konaklama birimleri ile ilgili kullanım kararları ve yapılanma şartları imar plânı ile belirlenir” ifadesi yer almakta, “sosyal yapı ve konaklama birimleri ile ilgili kullanım ve yapılanma koşullarının planla belirleneceği” gibi oldukça ilginç hükümler bulunmaktadır. İstanbul kentsel kıyı bandında yer alan “Galataport” ve “Haydarpaşa” projelerini çağrıştıran bu ve benzeri madde hükümlerinin bu gün de kanun gücünde olduklarını ve Anayasa’nın konuya ilişkin temel felsefesi ve bağlayıcı hükümleri ile ters düşmekte olduklarını anımsatmakta yarar görülmektedir.

- Uygulama imar planı kararındaki yapı ve

tesislerle bütünleşen yapı ve tesisler

Taslağın 8. maddesinde sahil şeritlerinde “6. maddede belirtilen yapı ve tesislerle bütünleşen ve devamı olan yapı ve tesisler ile toplumun yararlanmasına açık olmak şartıyla günübirlik turizm yapı ve tesisleri yapılabilir” ifadesi yer almaktadır. Bu maddede yer alan “bütünleşen ve devamı olan yapı ve tesislerin” ne tür yapılar olduğu ve nitelikleri tanımlanmamıştır. 8. madde ile kıyı, dolgu alanı ve su alanında bu taslakla öngörülen çeşitlendirilmiş; kıyıların korunması ve sürdürülebilirliği açısından zaten olmaması gereken kullanımlara ek olarak bir de sahil şeridine yayılan ve bunların devamı olan belirsiz yapılaşmalar öngörülmektedir. Oysa Kıyı Kanunu’nda yer alan ve kıyı kenar çizgisinden itibaren kara yönünde 50 m olan yaklaşma sınırına kadar olan bölgede sadece yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçlı düzenleme yapılması öngörülmüştür. Taşıt yolları bile yaklaşma sınırının kara yönündeki 50 m’lik kısmında öngörülmüştür. Taslak hayata geçirildiği takdirde bu madde ile birlikte (dolgu, su alanı ve kıyılara ek olarak) sahil şeritleri de yapılaşmaya açılacak, bu alanlar da korunamayacak ve sürdürülebilirlikleri sağlanamayacaktır.

- Kıyı kenar çizgisi tespit komisyonu

Taslakta “Kıyı Kenar Çizgisinin Tespiti ve Onayı” başlıklı 9. maddede kıyı kenar çizgisini tespit komisyonunda ziraat mühendisi “veya” biyolog, mimar “veya” şehir plancısı ifadeleri yer almaktadır. Kıyı Kanunu’nda “ve “olarak kullanılan bağlacın “veya” olarak değiştirilmesi uygun değildir; çünkü söz konusu farklı uzmanlık alanlarının tümünün komisyonda yer alması, hatta ek olarak peyzaj mimarı, hidrojeoloji mühendisi gibi disiplinlerin de komisyonda yer alması yararlı olacaktır.

- Bütünleşik kıyı alan planlaması

Kıyı Kanunu’nda yer alan “Kıyı ve Sahil Şeridinde Yer Alan Planlar” başlıklı 10. maddesi, taslağın 11. maddesinde “bütünleşik kıyı alan planlaması” olarak değiştirilmiştir. Buna göre, daha önce taslağın 8. maddesinde tanımlanan ve su alanı, kıyı, sahil şeridi ile bu alan ve yatırımlarla “bütünleşen geri sahalara” ait her türlü plan, gerekli görülen hallerde Bakanlık’ça yapılır, yaptırılır ve onaylanır. Bu madde ile söz konusu planlara ilişkin her türlü yetki yatırımcının hazırladığı planların onaylanması ile birlikte Bakanlık’a verilmekte, bu da yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluklarının etkinliğinin yok olması anlamına gelmektedir.

- Kıyıda özel mülkün kamulaştırılması (Ek madde 3)

Taslağa ilave edilen Ek madde 3’e göre, kıyı kenar çizgisinin tespiti sonucu, varsa kıyıda özel mülkiyete konu olan arazi ve arsalar İmar Kanunu’nun 18. maddesine göre düzenleme sınırı içerisine alınacaktır. Bu madde, kıyının hiçbir şekilde

özel ve kamusal iyeliğe ev sahipliği yapamayacağına ilişkin genel kurala aykırıdır (Geray, 2006). Yine aynı maddede “kıyıda özel mülkiyete konu araziler kamulaştırılır veya bedeline eşdeğer bir alan ile trampa edilir” denilmektedir. Oysa özel mülkiyete konu olan alanlarda tapu iptali gerekmektedir. Bu madde geçekundu ya da kaçak yapıların yasallaştırılmasından farklı bir uygulama getirmeyecektir. Bu da kıyıların yağmalanmasına yol açacaktır.

• Sahil şeridinin sınırlarının belirlenmesi (Ek madde 4 ve Geçici Madde 1)

Taslaktaki Ek madde 4'e göre, 11/7/1992 tarihinden önce sahil şeridinde, herhangi bir yasal düzenlemenin bulunmadığı dönemlerde yapılmış yapı ve tesislerin bulunduğu alanlarda, sahil şeridi kısmen veya tamamen yapılaşma durumu dikkate alınarak belirlenecektir denilmektedir. Geçici 1. maddede ise yine benzer olarak, imar planı bulunmayan alanlardaki mevcut yapı ve tesislerin oluşturduğu cephe sınırı sahil şeridi olarak kabul edilecek, gerekirse mevcut imar planı buna göre revize edilecektir. Her iki maddede de Kıyı Kanunu'na aykırı olarak sahil şeridinde yer alan plansız ve kaçak yapı ve tesisleri hukukileştirmekte, sahil şeridini daraltarak kamu yararı amacını ihlal etmekte, söz konusu yapıların bu sınırlar içerisinde tekrar yapılmamasını öngören politikayı göz ardı etmektedir. Bu durumda kıyı kenar çizgisi ile çakışan sahil şeritleri ve yapılaşmış olan kıyıları hukukileştirilmiş olacaktır.

3621 Sayılı Kıyı Kanunu'nun 6. maddesine 2005 yılında eklenen c bendinde yer alan “krvaziyer liman” kavramına da burada yer vermekte yarar vardır. Bu maddede kıyı, dolgu ve su alanında “organize turlarla seyahat eden kişilerin taşıdığı yolcu gemilerinin bağlandığı krvaziyer limanlardan bahsedilmektedir. Eklen bu tanıma göre krvaziyer limanlar, turizm amaçlı (yeme içme tesisleri, alışveriş merkezleri, haberleşme ve ulaştırmaya yönelik üniteler, danışma, enformasyon ve banka hizmetleri, konaklama üniteleri, ofis binalar) fonksiyonlara sahip olup, krvaziyer gemilerin yanaşmasına ve yolcu indirmeye müsait deniz yapıları ve yan tesislerinin yer aldığı limanlardır. Kıyı Kanunu kıyıda, sahil şeridinin deniz yönündeki birinci 50 mlik bölümü de dahil olmak üzere sadece açık alan düzenlenmesine olanak tanırken; bu madde ile özellikle turizme yönelik etkinlikler kıyı (dolgu ve su) alanına yayılmakta, Anayasa'ya aykırı olarak “kıyı alanlarının korunması” ilkesi ile bağdaşmayan bir tutum sergilemektedir. Ayrıca söz konusu etkinlikler kanunda yer alan “kıyıda başka yerde yapılması mümkün olmayan etkinlikler” ölçütüne de uymamaktadırlar.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada irdelenen “Kıyı Kanunu Tasarısı Taslağı” yürürlüğe girdiğinde kıyıların korunması ve genel hukuka uygunluk açısından geri dönüşü olmayan olumsuz sonuçlar doğuracaktır. T.C. Sayıştay Başkanlığı Performans Denetimi Raporu'nda da açıkça belirtildiği gibi, yürürlükteki yasal hükümlerle bile kıyılarda koruma-kullanım dengesi sağlanamamakta, kullanma amacı ön plana çıkarılmaktadır. Söz konusu rapora göre; “*planlama yetkisine sahip kurumların mevzuatlarında, kıyıların özelliklerini bozucu ve yıpratıcı bir şekilde kullanılmaması, bu kaynakların korunması, olumsuz etkileri olan faaliyetlerin belirlenmesi, ekolojik dengenin korunması, çevredeki canlı hayatın olumsuz etkilenmemesi gibi koruma amacına yönelik hükümlerin yer almasına karşın uygulamada bu hükümler yeterince dikkate alınmamaktadır... Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'te de planların hazırlanması, incelenmesi ile doldurma ve kurutma işleminin gerçekleştirilmesi aşamalarında, ekolojik dengenin korunması, denizlerle bunların çevrelerinin ve bu çevredeki canlı hayatın olumsuz etkilenmemesi esas olduğu belirtilmekte ancak bu esasları sağlayacak kriterler konusunda açıklık bulunmamaktadır...*” (T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006).

Günümüzde kıyı alanlarının planlanmasında bu ve bunun gibi pek çok sorun yaşanırken, taslakta yer alan önerilerin de yürürlüğe girmesi, stratejik açıdan da oldukça önemli bir konumu olan ülke kıyılarının geleceğini daha da tehlikeli bir duruma getirecek; toplum, kıyılardan yeterince yararlanamayacak; kıyı ekosistemleri olumsuz yönde etkilenecektir. Kıyılarda daha çok, daha yoğun kullanımlar yönünde artan baskı ile deniz ve karadaki canlı türleri, arkeolojik ve doğal sitler, kültür varlıkları ile ekonomik değeri olan kaynaklar yok olma tehlikesi ile karşılaşacak; kıyılarda alışılmış doğa peyzajının bozulmasıyla yaratılacak görsel bir kaosun yanında hava kirliliği ve gürültüden kaynaklanan çevresel sorunlar baş gösterecektir.

Bu olumsuz etkileri en aza indirmek için, T.C. Anayasa'sı ile getirilen temel hükümlere aykırılıklar içeren “Kıyı Kanunu'nda Değişiklik Öngören Kanun Tasarısı Taslağı”nın yeni bir bakış açısıyla yaklaşılarak yeniden düzenlenmesine gerek vardır. Bununla birlikte kıyılara ilişkin “mevcut” sorunların çözümünde yapılacaklar oldukça çeşitlidir. “Kamu yararı” kavramının, toplumu oluşturan kesimlerin ayrım gözetmeksizin eşit olarak yararlanmalarını öngören; kıyıların toplumun kullanımına açık tutulması anlamında yorumlanması uygun olacaktır. Kıyı alanlarını içeren üst ölçekli planların genel ilke kararlarına uyulması, kıyı alanlarında planlama ve uygulamanın denetimi konularında kurumlar arasında var olan yetki karmaşasının giderilmesi ve kurumlar

arası bilgi paylaşımının artırılması, bunlardan sadece bir kaçıdır.

KAYNAKLAR

- Atalay, İ., 2004. Doğa Bilimleri Sözlüğü. İzmir. S. 255.
- Barış, E., 2006. Türkiye’de Kıyı Yönetimi ve Öneriler. Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı. Başkent Mekân Günü Panel ve Arama Konferansı. Mekânsal Gelişim Derneği Yayın No:1. Ankara. S. 69, 71.
- Cankurt, Ş. E., 2002. Kıyı Kanunu ve İlgili Anayasa Mahkemesi Kararı. www.hukukcu.com/bilimsel/kitaplar/kıyı_kanunu.htm
- Demirel, B. A., 2006. Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı. Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı. Başkent Mekân Günü Panel ve Arama Konferansı. Mekânsal Gelişim Derneği Yayın No:1. Ankara. S. 108
- Geray, C., 2006. Kıyı Yasası’ndaki Değişiklikler Kıyıların Yağmalanmasına Yol Açacak. Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı. Başkent Mekân Günü Panel ve Arama Konferansı. Mekânsal Gelişim Derneği Yayın No:1. Ankara. S. 7, 9,15.
- Keleş, R., 1998. Kentbilim Terimleri Sözlüğü. İmge Kitabevi. Ankara. S. 87.
- Keleş, R., ve Hamamcı, C., 2002. Çevrebilim. İmge Kitabevi. Ankara. S. 132, 133.
- Madran, E., 2006. Hukukilik, Meşruiyet, Sürdürülebilirlik ve Kamu Yararı Üzerine Düşünceler. Kıyı Alanlarında Hukukilik ve Sürdürülebilirlik Arayışı. Başkent Mekân Günü Panel ve Arama Konferansı. Mekânsal Gelişim Derneği Yayın No:1. Ankara.
- Resmi Gazete, 20495. (17.4.1990). 3621 Sayılı Kıyı Kanunu.
- ŞPO, 2007. Kıyı Kanunu Tasarısı Kısmi Sorunları Çözmek Yerine Kıyılarımızın Bütününde Yepyeni ve Telafisi Olanaksız Sorun Alanları Tanımlıyor. Basın Açıklaması. <http://ankara.spo.org.tr/haber/php/goster.php?id=511>.
- T.C. Sayıştay Başkanlığı, 2006. Performans Denetimi Raporu. Kıyıların Kullanımın Planlanması ve Denetimi. Ankara. S. 16, 20, 34, 38, 48.
- TMMOB Mimarlar Odası Genel Merkezi. Rant Hırsı Kıyılarımızdan Vazgeçmiyor. <http://www.mo.org.tr/index.cfm?sayfa=Belge&Sub=detail&RecID=599>